

УДК: 378.14: 371.134:796.5:338.48:005.521

Безкоровайна Л. В.

Запорізький національний університет, Запоріжжя, Україна

СИСТЕМНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМОЗНАВСТВА ТА АЛГОРИТМ ЇЇ ПРОДУКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ І ПРОГНОЗОВАНОГО РОЗВИТКУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

DOI: 10.14308/ite000619

У статті здійснено теоретичне обґрунтування системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах. Автор аналізує окреслену професійну підготовку як цілісну, відкриту, мобільну, інтеграційну, багаторівневу педагогічну систему. З'ясовано методологічну основу професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства; схарактеризовано системну модель означеної підготовки, розкрито її складові, окреслено структуру, визначено комплекс організаційно-педагогічних умов, подано їх зміст; запропоновано алгоритм продуктивного використання системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах; подано висновки та перспективи подальших дослідницьких напрямів роботи.

Ключові слова: майбутній фахівець із туризмознавства; методологія; організаційно-педагогічні умови; професійна підготовка; системна модель, вища освіта.

Постановка проблеми дослідження. На основі теоретичного аналізу та власного досвіду з обраного питання в нашій роботі ми розглядаємо професійну підготовку майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах як цілісну, відкриту, мобільну, інтеграційну, багаторівневу педагогічну систему, функціонування якої передбачає створення певних організаційно-педагогічних умов, науково-методичного та інформаційного забезпечення, проектування освітньо-інформаційно-професійного середовища з урахуванням взаємозв'язку з роботодавцем туристичної сфери задля розвитку особистості фахівця на основі оволодіння необхідною системою знань, умінь, навичок і здатностей, формування професійних й особистісних якостей, що враховують соціальні потреби та забезпечують ефективність майбутньої професійної діяльності в індустрії туризму.

Методологічну основу педагогічної системи професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності складають (за Я.А.Коменським) такі загальні дидактичні принципи:

- свідомості й активності;
- наочності;
- принцип поступовості і систематичності знань;
- вправ та міцного оволодіння знань і навичок.

Зважаючи також на особливості нашого дослідження, ми враховували принципи, які висловлено в Гаазькій декларації з міжнародного туризму:

1. Якість туризму як міжособистісної діяльності залежить від якості послуг, що надаються, тому освіта і навчання фахівців у галузі туризму та підготовка нових осіб, які освоюють цю професію, є вкрай важливими для туристичної індустрії та розвитку туризму.

2. У зв'язку з цим необхідно вжити ефективних заходів з:

- підготовки окремих осіб для подорожей і туризму, зокрема шляхом включення туризму в навчальні плани шкіл і вищих навчальних закладів;

- підвищення престижу туристичних професій та заохочення в першу чергу молоді до вибору кар'єри в галузі туризму;

- створення мережі навчальних закладів, здатних надавати не тільки навчання, а й освіту в галузі туризму на основі стандартизованого на міжнародному рівні навчального плану, який також полегшив би взаємне визнання дипломів і обмін туристичним персоналом;

- сприяння, відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО в цій галузі, навчання викладачів, постійного процесу освіти і проведення курсів підвищення кваліфікації для всього туристичного персоналу або викладачів, незалежно від їх рівня;

д) визнання найважливішої ролі засобів масової інформації в розвитку туризму.

Ураховуючи зазначене, ми визначили *принципи*, на яких ґрунтується педагогічна система саме професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності:

- *загальнодидактичні* (гуманізації і демократизації; науковості; систематичності та послідовності знань, умінь і навичок; свідомості; зв'язку теорії з практикою; активності та самостійності; наочності; ґрунтовності; зв'язку навчання з практичною діяльністю; доступності навчання та врахування індивідуальних особливостей студентів; емоційності навчання; поєднання колективного й індивідуального; духовності; особистісного підходу);

- *спеціальні* (громадянськості, комунікативності, міждисциплінарності, багаторівневості, безперервності, атрактивності, полікультурності, соціальної актуальності, економічної доцільності, соціоморфності).

Моделювання процесу професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах здійснювалось нами з урахуванням теоретичного обґрунтування умов її ефективного функціонування; визначення методологічних підходів; пошуку, аналізу й отримання сучасної, корисної, доцільної саме для нашої роботи, інформації.

Під час проектування ми вважали, що розроблена системна модель уможливило відтворення готовності особистості майбутнього фахівця з туризмознавства задля усвідомлення особливостей її прогнозування, функціонування, подальшої успішної реалізації в освітній практиці.

Теоретичні засади впровадження моделей у процес професійної підготовки фахівців різних напрямів склали дослідницькі праці провідних учених з таких питань: моделі змісту природничо-наукової освіти бакалаврів і магістрів (П.В. Станкевич); особливості моделювання професійної підготовки вчительських кадрів з позицій компетентнісного підходу (Ю.П. Шапран); моделей загальноосвітніх навчальних закладів (Б.А. Франкфурт) та ін.

Підґрунтям з моделювання у професійній підготовці майбутніх фахівців із туризмознавства слугували такі дослідження: формування професійно-комунікативної компетенції у майбутніх менеджерів по туризму в процесі вивчення дисциплін по вибору на основі педагогічного проектування [1]; формування міжкультурної компетентності фахівців сервісу і туризму [3;86]. Ми враховували думку щодо необхідності проектування структури і змісту рівнів системи вищої освіти, завдяки чому студенти конструюють індивідуальний освітній маршрут [5;14].

В ході дослідження нами встановлено також методологічну основу професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства, що ґрунтується на таких підходах: *системному, структурному, акмеологічному, діяльнісному, операціональному, праксиологічному, компетентнісному, культурологічному, інформаційному, інноваційному, ціннісному, творчому, особистісному*; та *загальнодидактичних* (гуманізації і демократизації; науковості; систематичності й послідовності знань, умінь і навичок; свідомості; зв'язку теорії з практикою; активності та самостійності; наочності; ґрунтовності; зв'язку навчання з практичною діяльністю; доступності навчання та врахування індивідуальних особливостей студентів; емоційності навчання; поєднання колективного та індивідуального; духовності; особистісного підходу) і *спеціальних* (громадянськості, комунікативності,

міждисциплінарності, багаторівневості, безперервності, атрактивності, полікультурності, соціальної актуальності, економічної доцільності, соціоморфності) *принципах*.

Визначено, що професійна підготовка майбутніх фахівців із туризмознавства має значення:

- *соціальне* (полягає у формуванні готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до організації раціонального використання вільного часу людини та розвитку соціально-економічної інфраструктури, що сприяє міжрегіональному співробітництву країн, держав, народів);

- *особистісне* (полягає у духовному, моральному, інтелектуальному, психологічному і професійному розвитку, формуванні у свідомості майбутніх фахівців із туризмознавства певних ідеалів, зразків поведінки, стилю життя);

- *культурологічне* (формування гармонійно розвиненої особистості майбутнього фахівця із туризмознавства з цілісним науковим світосприйняттям щодо ролі туризму в об'єднанні культури, підвищенні толерантності людей);

- *гуманітарне* (формування у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства здібностей для вдосконалення їх особистості, розвитку творчого потенціалу, поширення виднокраю знань);

- *політичне* (полягає в тому, що в процесі такої підготовки майбутні фахівці з туризмознавства усвідомлюють, що їх професійна діяльність є важливим і дієвим засобом збереження миру у світі).

Мета статті полягала у теоретичному обґрунтуванні системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.

На виконання означеної мети встановлено такі дослідницькі **завдання**:

1. *Теоретичне висвітлення проблеми дослідження у освітній теорії і практиці.*
2. *Обґрунтування змісту, структури системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.*
3. *Визначення алгоритму продуктивного застосування і прогнозованого розвитку системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.*

Теоретичне висвітлення проблеми дослідження. *Визначальною метою створення системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах є отримання майбутніми фахівцями з туризмознавства необхідного рівня готовності до професійної діяльності. Ця модель, що розглядається як відкрита, інтегративна, багаторівнева, мобільна, адекватна соціальним вимогам й індивідуальним потребам студентів, освітня система, містить складові: теоретико-методологічну, структурно-функціональну, проектно-технологічну, критеріально-аналітичну.*

Теоретико-методологічна – спрямована на реалізацію *системного підходу*, що передбачає усвідомлення процесу окресленої підготовки як цілісної педагогічної системи; визначення мети педагогічної діяльності, що спрямована на формування готовності майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності, та є засобом керування, перевірки, порівняння підсумків обраних педагогічних дій з прогнозованим результатом; з'ясування вибору підходів, принципів, методів, орієнтованих на формування означеної готовності.

Структурно-функціональна складова спрямована на реалізацію *структурного та акмеологічного підходів* завдяки розкриттю сутності готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності; визначенню педагогічних функцій (діагностичної, прогностичної, проектувальної, планування, інформаційної, організаційної, оцінювально-контрольної, корекційної, технологічної, винахідницької, дослідницької), спрямованих на формування структурних компонентів (*мотиваційного, когнітивного, особистісно-творчого, інформаційно-технологічного, діяльнісно-операційного*), що характеризують відповідно сформованість психологічної, теоретичної, практичної готовності означених фахівців.

Проектно-технологічна – вбачає реалізацію *компетентнісного, культурологічного, інформаційного, інноваційного, ціннісного, творчого, особистісного* підходів завдяки побудові спеціальної освітньо-педагогічної основи професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства, що включає: запровадження інноваційної технології; науково-дослідної, творчої співпраці викладачів і студентів; організацію освітньої діяльності (моделювання, проектування); створення науково-методичного, навчального, інформаційного супроводу, освітньо-інформаційного середовища, організаційно-педагогічних умов, комплексної програми реалізації педагогічної технології, спрямованих на ефективність процесу формування означеної готовності.

На нашу думку, *головна мета змісту професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах* полягає у формуванні їх готовності до майбутньої професійної туристичної діяльності.

З урахуванням теоретичного аналізу наукової, законодавчо-нормативної літератури з обраної проблеми, класифікаторів професій, зарубіжного огляду, власного практичного досвіду; визначених ключових компетенцій майбутніх фахівців із туризмознавства (*соціальних, комунікативних, інформаційних, автономізаційних*), нами з'ясовані певні критерії відбору змісту освітнього процесу формування готовності особистості зазначених фахівців, а саме:

- *безперервності* (визначає самостійність, ґрунтується на принципі системності, що містить взаємообумовлене функціонування підсистем, які забезпечують безперервний перехід від одного етапу професійної освіти до іншого);

- *критерій економічної доцільності* (передбачає таку модель змісту освітньої програми підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, що забезпечує задоволення потреби туристичних підприємств у професійних кадрах необхідної кількості, рівня готовності, з гарантованим ефективним результатом професійної діяльності);

- *соціоморфності* (ґрунтується на принципі соціоморфності) [6], суть якого полягає в тому, що освіта в будь-якій країні є унікальною, індивідуальною, адекватною морфній системі соціально-економічних, національно-етнічних, демографічних, культурних зв'язків; має відповідати вимогам певного суспільства з урахуванням історії, культури, традицій; економічних, демографічних, соціогенетичних механізмів; національного досвіду розвитку освіти).

Думаємо також, що *реалізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах* повинна здійснюватися з урахуванням таких вимог:

- оновлення змісту відповідно до умов інтеграції завдань освіти з Європейським освітнім простором; вдосконалення науково-методичного, навчального, навчально-методичного, інформаційно-методичного та технологічного забезпечення; створення освітньо-інформаційного середовища;

- індивідуального підходу, що полягає у врахуванні індивідуальних особливостей майбутніх фахівців з туризмознавства в процесі навчання, а саме: інтелектуальної сфери (уваги, перемикавання, зосередженості, сприйняття, мислення, пам'яті, уяви); мови; емоційної сфери (темпераменту, чутливості, збудливості); вольової регуляції; поведінки; стилю навчання; фізичних особливостей (зору, слуху, постави); працездатності; темпу діяльності; загальних та/або спеціальних здібностей; схильностей; інтересів; спрямованості особистості; ступеню успішності з предмету і/або взагалі в навчанні;

- принципу варіативності, що полягає в індивідуальному (відповідно до власних інтересів і схильностей) виборі студентів факультативу або спецкурсу, поглиблення або профілю спеціальності; інтеграції інваріативної і варіативної основ змісту з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;

- формування професійно вагомих та особистісних якостей, розвиток здібностей, опанування професійно спрямованими знаннями, уміннями і навичками задля становлення творчої, ініціативної, самостійної, відповідальної особистості фахівця, готового до

успішного здійснення професійної діяльності в галузі туризму;

- активізації і розвитку у майбутніх фахівців із туризмознавства впродовж освітнього процесу інтересу, мотивації й потреби у навчанні, самонавчанні, постійному саморозвитку, професійному вдосконаленні, безперервній освіті протягом життя;

- спрямованість на практико-орієнтований зміст навчання шляхом упровадження професійно значущих сучасних інноваційних педагогічних технологій; відбір професійно значущих, проектних завдань, необхідних для формування необхідного комплексу професійних знань, умінь і навичок;

- варіативність педагогічних методів і форм з урахуванням індивідуальних особливостей студентів та соціальних вимог щодо майбутньої професійної діяльності; застосування контекстних, ігрових технологій в навчальному процесі;

- посилення взаємозв'язку вищих навчальних закладів з роботодавцями шляхом залучення фахівців туристичної індустрії до освітнього процесу; впровадження нових форм соціального партнерства, нових типів договорів, спрямованих (з урахуванням їх максимального узгодження і реалізації взаємних інтересів) на підготовку фахівців і забезпечення кадрових потреб туристичних підприємств; вдосконалення практичної підготовки студентів, процесу проходження стажування і різних видів практик на всіх рівнях освіти.

Враховуючи досвід науковців з питань теоретико-методологічних основ підготовки фахівців у вищих навчальних закладах: (Л.В. Кнодель, Г.О. Сорокіна, Л.П. Сущенко, В.К. Федорченко та ін.); а також, спираючись на визначені концептуальні основи професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства, нами розкрито *комплекс організаційно-педагогічних умов* професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, що складається із:

Теоретико-методологічних:

- орієнтація на формування готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності з урахуванням системного, структурного, акмеологічного, діяльнісного, операціонального, прaksiологічного, компетентнісного, ціннісного, культурологічного, інформаційного, інноваційного, творчого, особистісного підходів;

- реалізація системної моделі формування готовності майбутніх фахівців із туризмознавства з урахуванням принципів атрактивності, міждисциплінарності, соціальної актуальності, багаторівневості, безперервності, полікультурності;

- забезпечення диференційованого і комплексного впливу на формування складових готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності шляхом упровадження новітніх педагогічних технологій.

Технологічно-організаційних:

- оновлення змісту відповідно до умов інтеграції завдань освіти з Європейським освітнім простором;

- вдосконалення науково-методичного, навчального, технологічного, інформаційно-методичного забезпечення;

- створення освітньо-інформаційного середовища;

- упровадження професійно значущих інноваційних технологій;

- інтеграція інваріативної і варіативної основ змісту з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;

- постійне вдосконалення і самовдосконалення викладачів відповідно до стрімкого розвитку індустрії туризму;

- удосконалення матеріально-технічних умов (новітнє обладнання, наочний, науково-методичний матеріал).

Навчально-методичних:

- варіативність педагогічних методів і форм з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і соціальних вимог щодо їх професійної діяльності;

- відбір професійно значущих, проектних завдань задля формування комплексу

професійних знань, умінь, навичок;

- застосування контекстних, ігрових технологій у навчанні.

Практико-орієнтованих:

- посилення взаємозв'язку вищих навчальних закладів з роботодавцями шляхом залучення фахівців туристичної індустрії до освітнього процесу;
- вдосконалення практичної підготовки студентів, процесу проходження стажування і різних видів практик на всіх рівнях освіти.

Активізації самостійної діяльності майбутніх фахівців з туризмознавства:

- орієнтація навчального процесу на розвиток творчої рефлексивної особистості студентів;
- активізація самостійної діяльності та розвиток самооцінки;
- мотивація до самовдосконалення, самоосвіти протягом життя.

Критеріально-аналітична складова є завершальною в процесі формування готовності фахівців досліджуваного напрямку і передбачає реалізацію *діяльнісного, операціонального, праксиологічного підходів*, спрямованих на з'ясування узгодженості між дослідженням готовності майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності, критеріями та рівнями її сформованості; формування самооцінки студентів досягнутих результатів, умінь аналізувати власну навчальну і практичну діяльність, визначати й оцінювати причини успішності і неуспішності, визнавати помилки, складати програму коригування власної освітньої та практичної діяльності.

Згідно проблематики нашого дослідження, під час розроблення критеріїв ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах, ми враховували, що вони мають відповідати таким умовам: бути об'єктивними, порівнянними, містити досить вагомні показники і бути стійкими на певному проміжку часу.

Слід підкреслити, що під час визначення і розробки критеріїв ефективності ми враховували те, що впровадження нових сучасних технологій, комп'ютеризація підприємств туристичної галузі, зростання конкуренції в індустрії туризму, викликають посилення вимог щодо якості професійної підготовки фахівців із туризмознавства. Також ми вважаємо, що комплекс критеріїв, якими оперує роботодавець туристичної індустрії, варіюється за структурою та пріоритетами, і помітно відрізняється від критеріїв, що є важливими для студентів, але саме спираючись на цей комплекс, роботодавець має можливість впливати на освітню діяльність навчального закладу та коригувати її з тим, щоб професійно підготовлений майбутній фахівець з туризмознавства відповідав вимогам професійної діяльності.

Важливо, що критерії ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах визначаються під час проведення тестових завдань, проміжних контрольних тестів, підсумкових модульних тестів, ректорських контрольних, професійних випробувань під час проходження стажування і практики на туристичних підприємствах.

На нашу думку, професійні здібності, знання, навички й уміння, що реалізує майбутній фахівець із туризмознавства, повинні відповідати вимогам професійного освітнього стандарту.

Тож, вважаємо, що застосування в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах розробленої нами методики оцінювання сформованості компонентів готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності надасть змогу об'єктивно і чітко з'ясувати рівень готовності майбутніх фахівців з туризмознавства до професійної діяльності, а також здійснювати постійний моніторинг щодо її сформованості.

Таким чином, на основі теоретичного підґрунтя та власного досвіду, нами визначені *критерії ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах (мотивації до безперервної освіти з туризмознавства, професійної компетентності та професійно-творчий критерій)*, а також показники

вимірювання їх рівнів.

Усі визначені нами складові, що являють собою етапи, ланки у структурі загальної системи процесу формування готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності, ми розглядаємо у міцному взаємозв'язку з обов'язковим урахуванням визначеного методологічного підґрунтя під час їх використання.

Розроблена системна модель професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах виконує декілька функцій, а саме: правильно і точно визначає всі компоненти системи; схематично відображає зв'язки між компонентами, при цьому будь-який зв'язок всередині об'єкта, що моделюється, порівнюється зі зв'язками всередині самої моделі; також модель є ефективним інструментарієм порівняльного вивчення складових процесу формування готовності майбутнього фахівця із туризмознавства до професійної діяльності.

Створення системної моделі професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах передбачає також, що ефективність її впровадження в освітній процес означеної підготовки залежить від правильного визначення, розроблення і дотримання певних організаційно-педагогічних умов.

Висновки. Таким чином, на основі теоретичного підґрунтя і власного досвіду з проблеми дослідження підтверджено актуальність і доцільність висвітлених проблемних питань. У дослідженні ми розглядаємо професійну підготовку майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах як цілісну, відкриту, мобільну, інтеграційну, багаторівневу педагогічну систему, функціонування якої передбачає створення відповідних організаційно-педагогічних умов, науково-методичного та інформаційного забезпечення, проектування освітньо-інформаційно-професійного середовища з урахуванням взаємозв'язку з роботодавцем задля розвитку особистості фахівця на основі оволодіння необхідною системою знань, умінь, навичок і здатностей, формування професійних й особистісних якостей, що враховують соціальні потреби та забезпечують ефективність майбутньої професійної діяльності в туристичній індустрії.

Розроблена і запропонована нами системна модель професійної підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності враховує багаторівневості цієї підготовки, що вимагає диференційованого підходу до розробки педагогічної системи на основі варіативного педагогічно корисного дидактичного забезпечення, що надає змогу комплексного врахування усіх факторів, що впливають на формування структурних компонентів готовності майбутніх фахівців із туризмознавства до професійної діяльності.

Створення окресленої системної моделі передбачає, що ефективність її впровадження в освітній процес підготовки майбутніх фахівців із туризмознавства у вищих навчальних закладах залежить від правильного розроблення і дотримання відповідних організаційно-педагогічних умов, більш ґрунтовне опрацювання й висвітлення яких убачаємо у подальших дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбачев А.А. Тарариева К.С. Этапы формирования профессионально-коммуникативной компетенции у будущих менеджеров по туризму в процессе обучения в вузе на основе педагогического проектирования. [Електронний ресурс]. – URL: http://Teoria-Practica.Ru/Rus/Files/Arhiv_Zhurnala/2014/4/Pedagogika/Gorbachev-Tarariewa.Pdf
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Лиханова В.В. Модель формирования межкультурной компетентности специалистов сервиса и туризма вестник бурятского государственного университета. – 2014. – №1(1). – С. 80-84.
4. Літвінова-Головань О.П. Аналіз підготовки фахівців з дозвільної анімації в сучасних вищих навчальних закладах України / О.П. Літвінова-Головань, Л.В. Безкоровайна // Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, 2 (13). Мелітополь, 2014. – С. 333-339. DOI: <http://dx.doi.org/10.7905/нвмдпу.v0i13.953>

5. Станкевич П.В. Модели содержания естественнонаучного образования бакалавров и магистров: автореф. дис. на соиск. учен. степени доктора пед. наук: спец. 13.00.02. «Теория и методика обучения и воспитания» (естествознание, уровень профессионального образования) / П.В. Станкевич. – Санкт-Петербург, 2010. – 38 с.

6. Субетто А.И. Социоморфность системы образования как критериальное основание квалиметрии страновых образовательных систем // Тезисы Международной конференции-семинара «Сравнение систем высшего образования и сравнительная педагогика (г. Новгород, 26-30 сентября 1994 г.). – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1994. – С. 12-14.

7. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / В.К. Федорченко ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2004. – 43 с.

8. Франкфурт Б.А. Теоретико-педагогические проблемы построения современных моделей общеобразовательных учреждений: дис. на соискание науч. степени док. пед. науч: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Борис Андреевич Франкфурт. – М., 2000. – 424 с.

9. Шапран Ю.П. Особенности моделирования профессиональной подготовки учительских кадров с позиций компетентностного подхода // Педагогика высшей школы. – 2015. – №1. – С. 56-59.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Gorbachev, A. A., & Tararieva, K. S. (b.d.). Jetapy formirovanija professional'no-kommunikativnoj kompetencii u budushhih menezherov po turizmu v processe obuchenija v vuze na osnove pedagogicheskogo proektirovanija. Retrieved from Teoria-Practica.Ru/: http://Teoria-Practica.Ru/Rus/Files/Arhiv_Zhurnala/2014/4/Pedagogika/Gorbachev-Tararieva.Pdf

2. Zakon Ukraïni «Pro vishhu osvitu» vid 01.07.2014 № 1556-VII. (b.d.). Retrieved from zakon2.rada.gov.ua/: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Lihanova, V. V. (2014). Model' formirovanija mezhhul'turnoj kompetentnosti specialistov servisa i turizma vestnik burjatskogo gosudarstvennogo universiteta. str. 80-84.

4. Litvinova-Golovan', O., & Bezkorovajna, L. V. (2014). Analiz pidgotovki fahivciv z dozvil'noï animacii v suchasnihi vishhihi navchal'nihi zakladah Ukraïni. Naukovij visnik melitopol's'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu. Serija: Pedagogika, 2 (13), str. 333-339.

5. Stankevich, P. V. (2010). Modeli sodержanija estestvennonauchnogo obrazovanija bakalavrov i magistrov. Sankt-Peterburg.

6. Subetto, A. I. (26-30 Sentjabr' 1994 g.). Sociomorfnost' sistemy obrazovanija kak kriterial'noe osnovanie kvalimetrii stranovyh obrazovatel'nyh sistem. Tezisy Mezhdunarodnoj konferencii-seminara "Srvnenie sistem vysshegoobrazovanija i sravnitel'naja pedagogika", str. 12-14.

7. Fedorchenko, V. K. (2004). Teoretichni ta metodichni zasadi pidgotovki fahivciv dlja sferi turizmu . Kiiiv : In-t pedagogiki i psihologii prof. osviti APN Ukraïni.

8. Frankfurt, B. A. (2000). Teoretiko-pedagogicheskie problemy postroenija sovremennyh modelej obshheobrazovatel'nyh uchrezhdenij. Moskva.

9. Shapran, Ju. P. (2015). Osobennosti modelirovanija professional'noj podgotovki uchitel'skih kadrov s pozicij kompetentnostnogo podhoda. Pedagogika vysshej shkoly, str. 56-59.

Стаття надійшла до редакції 02.03.17

Larisa Beskorovaynaya

Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya, Ukraine

SYSTEM OF MODEL FOR TRAINING FUTURE MASTERS OF TOURISM, AS WELL AS THE ALGORITHM OF ITS PRODUCTIVE IMPLEMENTATION IN HIGHER EDUCATION

On the basis of theoretical analysis author substantiates the system model of training future masters of tourism in higher education. The author found the methodological basis of preparation of future tourism masters in the field of higher education. In addition, theoretically grounded and model of the system of training of future masters of tourism, opened its components, a set of

organizational and pedagogical conditions. System model of professional training of future masters of tourism in higher education, which is considered by us as an open, integrative, multi, mobile, adequate social requirements and individual needs of students, the educational system contains components: theoretical, methodological, structural and functional, design and technology, analytical criterion. The author proved that the model provides the opportunity to reflect, recreate individual readiness of future masters of tourism with a view to understanding its forecasting features, operation and further successful implementation in educational practice. The author researched and proposed algorithm productive use of the system model of training future tourism masters in the field of higher education. Based on the results of research made a some conclusion. Further prospective research directions are also provided.

Keywords: future masters of tourism; methodology; organizational and pedagogical conditions; professional training; system model, higher education.

Бескорвайная Л.В.

Запорожский национальный университет, Запорожье, Украина

СИСТЕМНАЯ МОДЕЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ТУРИЗМОВЕДЕНИЮ, АЛГОРИТМ ЕЕ ПРОДУКТИВНОГО ПРИМЕНЕНИЯ И ПРОГНОЗИРУЕМОГО РАЗВИТИЯ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье на основе теоретического анализа автор рассматривает профессиональную подготовку будущих специалистов по туризмоведению в высших учебных заведениях как целостную, открытую, мобильную, интеграционную, многоуровневую педагогическую систему, функционирование которой предусматривает создание определенных организационно-педагогических условий, научно-методического и информационного обеспечения, проектирование образовательно-информационно-профессиональной среды. Раскрыта методологическая основа профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмоведению; теоретически обоснована системная модель исследуемой подготовки, раскрыты ее составляющие, выявлена структура, определен комплекс организационно-педагогических условий, представлено их содержание; предложен алгоритм продуктивного использования данной системной модели в высших учебных заведениях; сделаны выводы; определены дальнейшие перспективные исследовательские направления.

Ключевые слова: будущий специалист по туризмоведению; методология; организационно-педагогические условия; профессиональная подготовка; системная модель.